

Messadi dil parlament communal per mauns dalla votaziun all'urna dils 26 da november 2023 pertuccont concessiun d'in dretg d'utilisaziun special per la construcziun d'in implont fotovoltaic grond sin l'Alp da Schnaus per mauns dall'Axp Solutions AG

Preziadas habitontas, preziai habitonts

Implonts solars alpins dattan oz discussiun en tuttas medias. Els duein gidar da cumbatter la munconza d'energia che smanatscha igl unviern. Era la vischnaunca dad Ilanz/Glion ha retschert la fin digl onn 2022 duas damondas dall'economia d'electricidad pertuccont implonts fotovoltaics alpins. Las damondas serefereschan all'Alp da Schnaus ed all'Alp da Rueun. Tenor la carta da radiaziun globala dalla confederaziun ein omisdus territoris fetg adattai per la produenziun d'energia d'unviern. Proprietaria da terren ei en omisdus cass la vischnaunca dad Ilanz/Glion. Ella sto dar il consentiment per realisar ils projects. La cumpetenza da conceder dretgs per in diever special, che surpasa la durada da 20 onns, ei tenor art. 31 al. 1 lit. e dalla constituziun communal tier la cuminonza dallas votantas e dils votants all'urna. Per quei motiv suttametta il parlament communal la fatschenta a Vus per decisiun.

1. Situaziun da partenza

En vesta dalla strategia d'energia, dall'amplificaziun d'energias regenerablas sco era dil provediment d'electricidad segir, oravontut duront igl unviern, ha l'assemblea federala integrau ils 30 da settember 2022 el rom dallas «mesiras urgentas per metter a disposiziun in provediment d'electricidad segir duront igl unviern», il niev art. 71a ella lescha d'energia. Cun agid d'in conclus d'urgenza ei quel ius en vigur gia igl 1. d'october 2022 (express solar).

1.1. Directivas dil dretg federal

Il niev artechel preveda levgiaments per las premissas da permissiun per implonts fotovoltaics gronds sco era lur promoziun cun in'indemnisaziun unica ch'ei vegnida fixada en il cass singul da tochen 60 pertschien dils cuosts

d'investiziun imputabels. Las premissas d'applicaziun valan denton mo aschigitg ch'ins sa contonscher cun ils gronds indrezs fotovoltaics ell'entira Svizra ina producziun annuala da totalmein 2 TWu.

Il 17 da mars 2023 ha il cussegl federal decretau sin il scalem dall'ordinaziun las disposiziuns executivas necessarias per realisar questas disposiziuns (EnV3 ed EnV4). Da quei resultan ulteriuras perscripziuns per la permissiun d'indrezs fotovoltaics gronds.

La construcziun d'in indrez grond da fotovoltaic drova – ultra d'ina lubientscha cantunala da construcziun – d'ina vart in consentiment (politic) dalla vischnaunca da domicil e da l'autra vart in consentiment dil proprietari funsil. Tier igl implont fotovoltaic grond planisau sin l'Alp da Schnaus ei la vischnaunca dad Ilanz/Glion la vischnaunca da domicil e plinavon proprietaria dil terren.

1.2. Situaziun da provediment en Svizra

La Svizra stat avon ina gronda sfida: Entochen igl onn 2050 mauncan rodund 50 uras terawat electricitad. D'ina vart svaneschan las ovras atomaras ina suenter l'autra dalla reit. Da l'autra vart s'augmenta il basegn da forza electrica cun la mobilitad electrica carschenta, il diever dallas pumpas da calira ed autras tecnologias. Ils davos onns ei bein vegniu investau els indrezs hydraulics existents, in engrondiment ei denton bloccaus ed ei regia ina digren muort las perscripziuns dall'aua restonta.

Tier l'extensiuon dall'energia solara vesa l'Axpo grond potenzial en Svizra sco era ell'entira Europa. Quei potenzial sto exnum vegnir tratgs a nez. La largia d'energia sa sulettamein vegnir stuppada sche las energias regenerablas vegnan rinforzadas cumplettamein.

2. Avantatgs dil project ord vesta dalla vischnaunca

Implonts fotovoltaics gronds produceschan electricitad ord glisch dil sulegl e valan aschia sco fontauna d'energias regenerablas. Els possibiliteschan ina schubra producziun d'energia senza emissiuns e prestan aschia ina contribuziun impurtonta per dapli independenza da carburonts fossils e dapli protecziun dil clima. Indrezs fotovoltaics alpins produceschan cun mintga singula cella solara sur igl entir onn ora dapli electricitad ch'indrezs solars sin tetgs ni vid fassadas. Els produceschan rodund la mesadad dall'electricitad durant igl unviern, vul gir denter october e mars. Ils gronds indrezs contonschan ina durada d'utilisaziun da prevedentamein 30 tochen 40 onns ed ein aschia fetg durabels ed efficientes. Els portan evidentamein dapli segirtad dil provediment ch'indrezs sin tetgs ella bassa. La producziun d'energia ord in grond implont fotovoltaic ei decentrala ed independenta da generaturs centrals da forza electrica. Cheutras sa vegnir

augmentada la segirtad dil provediment d'energia. Oravontut tier catastrofas dalla natira ni interrupziuns dalla forza electrica sa la produczion dall'electricidad ord in implont fotovoltaic grond gidar da mantener il provediment. Implonts fotovoltaics gronds san era contribuir ad ina creaziun da valur locala. L'installaziun ed il menaschi digl indrez drova persunas qualificadas e survetschs el liug. Quei scufflescha plazzas da lavur e rinforza l'economia locala.

Resumau selain enumerar ils suandonts avantatgs:

- schubra produczion d'energia senza emissiuns
- contribuziun alla protecziun dil clima
- rodund la mesadad dalla produczion succeda durant il semester d'unviern
- produczion d'energia decentrala
- ils indrezs ein fetg durabels ed efficientes
- contribuziun impurtanta per la segirtad dil provediment electric
- creaziun da valur locala

3. Disavantatgs dil project ord vesta dalla vischnaunca

La realisaziun digl implont fotovoltaic grond sin l'Alp da Schnaus pretenda ina gronda surfatscha dall'alp. Igl indrez influenzescha la fauna e flora sin igl intschess pertuccau ed ha consequenzas sin l'alpicultura el liug pertuccau. Tenor las spetgas dalla possessura ed interpretura digl indrez duei la construcziun digl indrez solar planisau tuttina possibilizar vinavon la pasculaziun dalla biestga. Entochen oz ein las consequenzas davart la raccolta da fein ni era il secuntener dalla biestga entuorn indrezs solars alpins buca perscrutai. Igl indrez influenzescha era la selvaschina e la catscha sin igl intschess pertuccau. Il diever turistic vegn era restrenschiu, malgrad ch'ei vegn priu risguard tier la planisaziun sin la pista da skis che meina dil Crap Masegn entochen Ladir/Ruschein. Era ils trutgs da velos da muntogna sco era las sendas da viandar vegnan risguardadas tier la planisaziun.

Resumau selain enumerar ils suandonts disavantatgs:

- diever d'ina gronda surfatscha da terren
- consequenzas per fauna e flora
- consequenzas per l'economia alpestra
- consequenzas per la selvaschina e la catscha
- disturbi dil maletg dalla cuntrada ed impediment per il diever turistic

4. Ovra solara Camplauns: Rapport tecnic

Maletg 1: Visualisaziun ovra solara Camplauns

4.1. Possessura digl indrez Axpo

Igl implont fotovoltaic grond duei vegnir baghegius e menaus d'ina ovra elctrica ch'ei aunc da fundar e che senumna «Ovra Solara Camplauns SA». Igl acziunari da quella SA ei l'Axpo:

Axpo meina ensemen cun partenaris varga tschien ovras electricas. Axpo ei la pli gronda producenta d'energias regenerablas en Svizra e piuniera internaziunala el commerci d'energia ed en la commercialisaziun da forza solara e da vent. Sur 6'000 collaboraturas e collaboraturs colligian experientscha e know-how cun la pissiun per l'innovaziun e cun la tscherca comunabla per meglieras sligiazions. L'Axpo metta igl accent sin tecnologias innovativas per ademplir ils basegns multifars da sia clientella en varga 30 tiaras ell'Europa, America dil nord ed ell'Asia.

4.2. Avantatgs d'indrezs solars alpins ord vesta dall'Axpo

Igl indrez solar al mir da fermada Muttsee el cantun Glaruna, che l'Axpo ha gia realisau, producescha duront il semester d'unviern intragliauter entochen tschun gadas dapli electricidad che indrezs solars ella bassa. Ils avantatgs d'indrezs solars alpins ein:

- en general irradiaziun intensiva dil sulegl pervia dall'atmosfera fina

- dameins nebla e nibels ch'ella bassa, quei ch'augmenta il recav considerablamein
- grazia alla reflexiun ferma dalla glisch dil sulegl sin la neiv san vegnir installai panels solars bifacials, quels augmentan supplementarmein la produziun d'electricidad sin la surfatscha
- las temperaturas bassas en quell'altezia fan pli efficient ils panels solars
- en cumparegliazion cun la bassa sa la medema surfatscha purtar entochen 50 pertschien dapli productivitat

Facit: La Svizra ha grazia allas alps ina pusseivladad extraordinaria d'engrondir spert la produziun d'electricidad e d'augmentar aschia igl agen provediment duront igl unviern.

4.3. Liug da staziunament

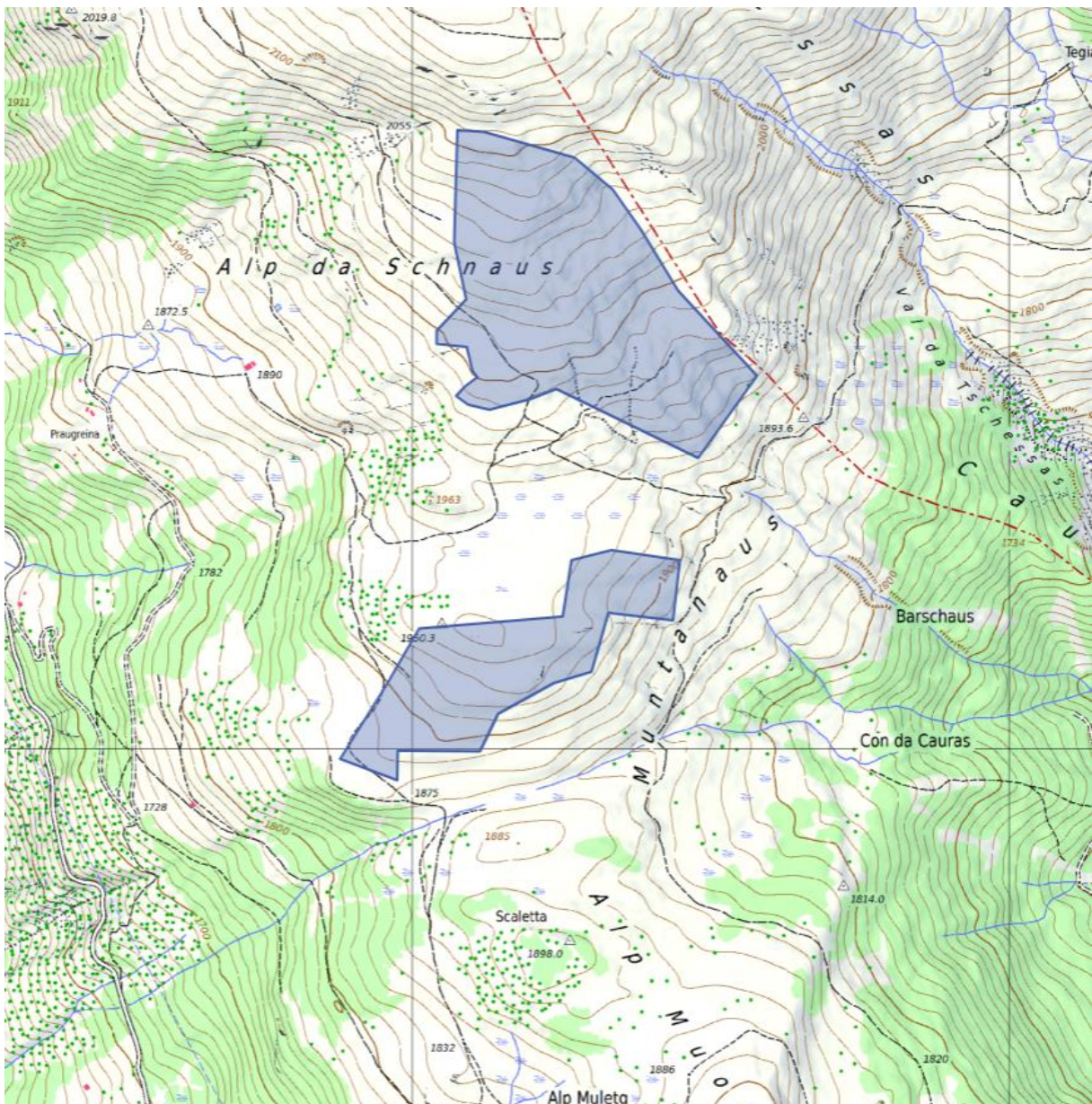
Il territori dall'Alp da Schnaus ei sin territori communal dad Ilanz/Glion sin in'altezia da tochen 2'000 m s.m. Il perimeter dil project – ch'ei buca vesibels naven dil marcau da Glion – ei drizzaus per gronda part viers sid e vegn partius en pliras surfatschas parzias (cluster). Aschia po il diever dalla glisch intensiva dil sulegl vegnir nezegiada maximalmeins cun quei che las differentas meisas da modul san vegnir drizzadas individualmeins.

Il territori dall'Alp da Schnaus vegn gia duvraus per ina pista a val, la quala s'extenda naven dil Crap Masegn entochen a Ruschein/Ladir. Sin igl intschess dat ei era sendas da viandar marcadas che vegnan era duvradas intensivameins da bikers. In zuler tras la surfatscha sin l'Alp da Schnaus vegn a possibilitar era vinavon la pista e la senda da viandar. Buca lunsch naven dil perimeter sesanfla la galleria da pressiun sco era la tschaffada dall'aua dallas ovras electricas Glion. Grazia a quella vischinonza all'infrastructura existenta dall'ovra hidraulica san sinergias vegnir nezegiadadas.

Ei dat negin conflict cun ils inventars da protecziun nazionals. Il perimeter cunfinescha cun ina palliu platta, quei ei denton vegniu risguardau tier la cunfinaziun dil perimeter aschia che quella palliu vegn buca tangada directameins. Las zonas da repaus per la selvaschina seniester e dretg dil perimeter vegnan medemameins risguardadas ed ei vegn definiu restricziuns temporalas duront las lavurs sin il plazzal. L'alpegiada vegn risguardada enaquei che la construcziun dils moduls vegn elegida aschia, ch'ina pasculaziun vegn vinavon ad esser pusseivla. Ulteriuras mesiras da protecziun (p. ex. en connex cun las auas, la cuntrada, ils animals, la flora, etc.) vegnan fatgas per tener l'influenza sin igl ambient tras igl implont fotovoltaic aschi bassa sco pusseivel. Las mesiras vegnan definidas entras in'examinaziun ecologica e descrettas en in

rapport ecologic extendiu. Quei proceder ei secumprovaus per eruir sche e co las perscripziuns en connex cun la protecziun digl ambient ein vegnidas risguardadas. Ils resultats dall'examinaziun ecologica ein il fundament per la decisiun dalla lubientscha per igl indrez. Tut las perscripziuns en connex cun il dretg digl ambient ston vegnir ademplitas. Avon ch'il rapport vegn concludius vegnan tut las relevaziuns digl ambient e las mesiras proponidas discutadas cun las organisaziuns per la protecziun digl ambient per saver risguardar ad uras eventuals avis.

Pertuccont l'influenza dil diever turistic dil territori ei l'Axpo obligada da garantir che la pista da Crap Masegn a Ruschein/Ladir sappi vegnir fatga e mantenida vinavon. Cheutier ston tenor cunvegnientscha cun l'Arena Alva SA las vias d'access per las maschinas da pista vegnir risguardadas.

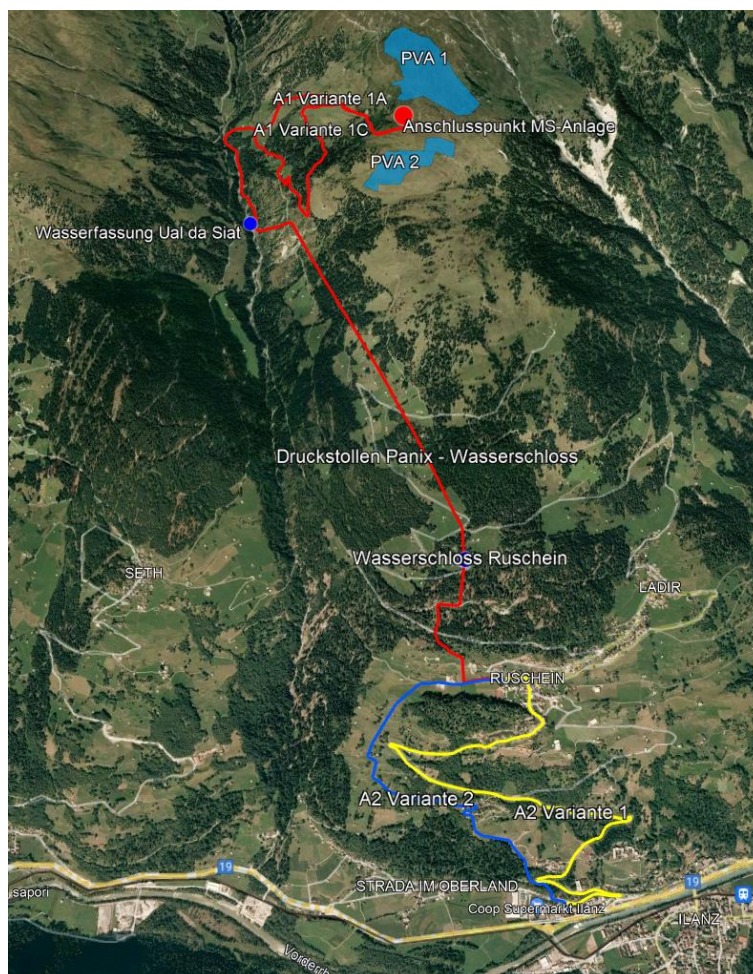
Maletg 2: Perimeter dil project (stan dalla planisaziun settember 2023)

4.4. Colligaziun alla reit d'energia

Il punct da colligaziun dalla reit digl indrez fotovoltaic ei previus – tenor stan actual dalla planisaziun – ell'ovra electrica Glion. Sur igl indrez da distribuziun 16 kV existent egl indrez da menaschi dalla tschaffada dall'aua Ual da Siat duess ei esser pusseivel da spisgentar ils 10 pertschien pretendi dalla prestaziun digl indrez, che ston vegnir alimentai entochen igl onn 2025. Naven dalla tschaffada d'aua entochen tier il perimeter ein pussevlas pliras variantas per ina lingia da cabel: En emprema lingia ei prevedida il mument la dislocaziun tras terren intransibel (A1 variante 1A – tgietschen) ni per liung dalla via (A1 variante 1C – tgietschen).

Il trassé defintiv per la lingia che spisgenta la fin finala l'entira energia producida ei aunc buca definius. Il mument vegn persequitau la varianta naven dalla tschaffada d'aua tras la gallaria da pressiun Pigniu entochen tier la stiva d'aua Ruschein. Naven dalla stiva d'aua sa il cabel u vegnir tratgs suenter la via (A2 variante 1 – mellen) ni tras terren intransibel (A2 variante 2 – blau) entochen tier l'ovra electrica Glion.

Il mument ein ins vid sclarir cun la Repower ina colligaziun pussevla (alternativa) ella reit a Ruschein (TS Plaun Martin) resp. ella centrala secundara Glion.

Maletg 3: Lingia da colligaziun

4.5. Staziun da transformatur e d'alternatur

Pil piazzament dils alternatur, transformatur e dils indrez da distribuziun ei preveda ina sligiazion decentrala. Sch'ei vess da vegnir fatg diever da containers vegnessen quels integrai ella cuntrada. Ils indrez vegnan surveglai e gestiunai d'in sistem da controlla.

4.6. Vias d'access

La via existenta che meina sin l'Alp da Schnaus vegn duvrada durant il piazzal e per gestiunar pli tard igl implont fotovoltaic sco via d'access. Supplementarmein vegn examinau schebein ei fuss pusseivel da construir ina pendiculara da material. Aschia savessen las emissiuns els vitgs durant il piazzal vegnir sminuidas. Pli probabel sto vegnir construì ina pista per il piazzal naven dalla tegia dall'Alp da Schnaus entochen tier il perimeter. Suentar ch'il piazzal dils indrez fotovoltaics ei a fin vegnan las vias sanadas tenor basegns. Il dretg d'access ed il manteniment dallas vias vegnan reglai en in contract cun la vischnaunca Ilanz/Glion.

4.7. Realisaziun digl indrez entochen alla fin digl onn 2025/2030

Per ch'il stabiliment vali sut il conclus federal urgent sto el furnir silmeins 10 pertschien dall'energia planisada ella reit entochen la fin digl onn 2025. Il rest dil stabiliment sto esser terminau entochen sil pli tard la fin digl onn 2030. Quei urari stretg, oravontut per la furniziun d'energia dils emprems 10 pertschien, caschuna che las pretensiuns ston buca mo vegnir ademplidas, mobein era ch'ellas ston vegnir realisadas spertamein.

4.8. Datas tecnicas

prestaziun digl indrez	~ 15'000 kWp
produzioni annuala	~ 22'000'000 kWu (4'700 casadas)
cumpart d'unviern	~ 40 pertschien
meisas da moduls	~ 3'600 tocs
moduls fotovoltaics	~ 36'000 tocs
staziuns da transformatur	~ 15 - 20 transformatur
alternatur	~ 60 tocs
surfatscha totala	~ 20 ha

4.9. Meisas da modul

La descripiun suandonta dalla construcziun ei buca finala cun quei ch'il project sesanfla aunc adina ella fasa preliminara. Differents systems vegnan aunc evaluai

cun quei ch'ei dat numerus facturs d'influenza sco p. ex. prighels dalla natira, ambient, logistica, alpegiazion ch'ei vala era da risguardar. Quei vala era per la tematica descretta ella suandonta cefra 4.10, encablament dils moduls.

Construcziun

La construcziun dallas meisas da modul consista d'ina construcziun da fier. Ils moduls fotovoltaics vegnan construi a partir d'ina altezia da rodund 3 meters sur tiara. L'altezia sur tiara dependa d'ina eventuala pasculaziun sco era dall'altezia da neiv pusseivla en quei territori. Dus purtaders e duas petgas francadas ella tiara surmuntan quell'altezia. La sutconstrucziun ei vegnida concepida aschia ch'ella sa tener encunter a grondas forzas da vent ed a gronds squetschs da neiv. Ils moduls da fotovoltaic ein fixai vid in rom robust da fier. Las mesiraziuns e la grondezia dil rom ein vegnidas tscharnidas cun quita per garantir ch'el sappi vegnir transportaus senza problems cun tut ils mieds da transport pusseivels.

La montascha dallas meisas da modul ei semplia ed efficienta. Ina gronda part dallas lavurs da montascha vegnan fatgas gia a val, nua che las meisas da modul vegnan premontadas e silsuenter purtadas el liug final. La construcziun dallas meisas da modul ei concepida aschia che la premontascha sco era la montascha el liug sa vegnir fatga a moda speditiva.

Cun concepir las meisas da modul vegn mirau specialmein sin la vart davos dils moduls fotovoltaics (bifacials) che ha in effect dubel e sa utilizar aschi bia sco pusseivel dalla radiaziun dil sulegl reflectada dalla cuvretga da neiv duront igl unviern. Quei augmenta supplementarmein la produenziun d'electricitad solara duront igl unviern.

Francaziun

La francaziun dallas meisas da modul vegn fatga el terren cun agid da pals che san recepir schibein las forzas da tracziun sco era las forzas da pressiun. Quellas francaziuns ein vegnidas concepidas aschia ch'ellas san vegnir construidas cun maschinas ed apparats sempels che schanegian il terren.

4.10. Encablament dils moduls

Enteifer las retschas dils moduls vegnan ils cabels tratgs en bishels denter las meisas da modul ora. Aschia ein quels schurmegiai da radis ultraviolets. Igl encablament denter las retschas da moduls ed ils alternaturs succeda en lingias betunadas en bloc e tras canals da cabels.

Ellas lingias betunadas en bloc vegn medemamein tschentau in fil da tiara vid il qual las retschas dallas meisas da modul vegnan colligadas. Quei ei in element dil concept dalla protecziun encunter il cametg.

4.11. Logistica

La logistica vegn ad haver ina gronda impurtonza ch'ei buca da sutschazegiar. D'ina vart dat ei la logistica da Glion entochen sin igl intschess dil project e da l'otra vart ha la logistica dalla montascha el liug ina grond'impurtonza. Las capacitads e la peisa pusseivla sin la via denter Glion ed igl intschess dil project ein limitadas. Perquei eis ei previu da transportar ina part dalla rauba cun ina pendiculara da material per aschia minimar il diember dils viadis cun ils camiuns. El liug vegn dau gronda precauziun sin igl ambient e sin il tractament bufatg dil terren, oravontut tier la montascha dallas measas da modul. Differentas pusseivladads vegnan aunc evaluadas il mument.

4.12. Cuosts e rentabilitad

Il pli impurtont per igl investur pertuccont in stabiliment da produenziun aschi grond ei la rentabilitad. Cunquei ch'ins ha entochen dacheu buca saviu realisar tals indrezs fotovoltaics alpins ei specialmein la part dils generaturs (meisas da modul) in'incumbensa fetg pretensiusa. L'entira part dils generaturs vegn a muntar a rodund 50 pertschien dils cuosts d'investiziun.

Ils cuosts d'investiziun bruts muntan a rodund 50 milliuns francs (eventualas contribuziuns da promoziun mira cefra 4.13).

Ultra dils cuosts d'investiziun ei il svilup dils prezis sin la fiera d'energia igl element principal per in'investiziun rentabla. La finanziaziun digl indrez fotovoltaic vegn fatga cun agen capital e capital jester.

4.13. Contribuziuns da promoziun (contribuziun unica)

L'indemnisaziun unica per indrezs gronds da fotovoltaic cuviera maximalmain 60 pertschien dils cuosts d'investiziun imputabels. En ina calculaziun dalla rentabilitad sto la part dils cuosts buca cuvretgs vegnir cumprovada.

La damonda per ina contribuziun unica sa vegnir inoltrada agl uffeci federal d'energia pér suenter ina lubientscha da baghegiar legalmein valeivla. Sche las premissas per il dretg digl indrez ein avon maun, sche la quantidad maximala da 2 TWu ei aunc buc exaurida ell'entira Svizra e sche avonda mieds finansials ein avon maun, garantescha igl uffeci federal d'energia l'indemnisaziun unica provisoricamein.

Ulteriuras premissas per survegnir la contribuziun dalla confederaziun ein, ch'igl indrez sto haver ina produenziun annuala da minimalmein 10 GWu e per kWp installau, sto la quota dalla produenziun d'unviern esser tier silmeins 500 kWu. La contribuziun da promoziun definitiva vegn concedida pér treis onns suenter ch'igl indrez ei vegnius mess en funcziun cumpleinamein.

4.14. Rescas ord vesa dall'Axpo

L'Axpo vesa las suandontas rescas principalas tier la realisaziun dil project grond:

- schliata rentabilitad, prezis bass sin la fiera d'energia
- protestas, entardaments el process da permissiun
- stretgas da furniziun da material, munconza da disponibladad da firmas da montascha
- prighels dalla natira, vent, neiv, garniala

4.15. Spazzada

Tenor la perspectiva actuala eis ei previu da demontar igl entir indrez sil pli baul en 60 onns. Ils moduls da fotovoltaic han ina durada da veta da rodund 30 onns. Quei vul gir ch'ils moduls ston vegnir remplazzai suenter 30 onns. Tenor art. 71a al. 5 LEn ston ils indrezs gronds da fotovoltaic vegnir baghegiai anavos cumplettamein e la situaziun da partenza sto vegnir restabilida. Ella damonda da baghegiar ston il concept da spazzada e la finanziaziun respectiva vegnir presentai concretamein.

4.16. Plan da termins

En cass che la cuminonza dils votants all'urna dat il consentiment, vegnan ils projectants ad inoltrar la damonda da baghegiar al cantun Grischun (edificis e stabiliments ordeifer la zona da baghegiar) per survegnir la lubientscha da baghegiar miez 2024. Parallel vegnan fatgas las emprendas publicaziuns. Igl ei previu d'entscheiver cun las lavurs da construcziun la primavera 2025.

5. Tgei avantatgs porta il project alla vischnaunca?

En contractivas intensivhas ha la vischnaunca Ilanz/Glion fixau cun l'Axpo Solutions AG las suandontas cundiziuns da basa e valurs directivas a scret en ina declaraziun d'intenziun. Quellas ein da concretisar consequentamein en in contract:

- L'indemnisaziun da basa per meter quadrat dalla surfatscha effectiv duvrada munta ad annualmein 0.8 CHF/m² e vegn indexaus sur la durada da veta dil indrez (index naziunal dils prezis da consum). Sin basa dalla surfatscha planisada maximalmein seresultassen entradas annualas da tochen CHF 160'000.00.
- Supplementaramein tier l'indemnisaziun da basa vegn concediu per il dretg dil diever dil terren ina participaziun da 10 pertschien dil gudogn che vegn realisau dil implont fotovoltaic alpin sin l'Alp da Schnaus resp. dall'ovra electrica che vegn aunc fundada cheutier. In eventual transport da perdita vegn deducius (tresorisaziun).

- L'indemnisaziun da basa per il diever dil terren ei da pagar aschi prest che la lubientscha da baghegiar valeivla ei avon maun. Ina participaziun al gudogn ei da pagar sil pli baul per igl empren onn da gestiun e naven dall'entrada en funcziun digl entir implont fotovoltaic.
- L'ovra electrica ch'ei aunc da fundar vegn ad haver siu domicil fiscal ella vischnaunca dad Ilanz/Glion. La vischnaunca Ilanz/Glion ha il dretg sin in sez el cussegl d'administraziun dalla societad dall'ovra electrica.
- L'Axpo indemnescha ils dretgs necessaris da passar cun conducts el rom dallas tariffas ordinarias ella branscha d'electricidad.
- La futura societad dall'ovra electrica s'oblighescha enviars la vischnaunca Ilanz/Glion da pagar in'indemnisaziun da maximalmein CHF 50'000.00 per expensas internas caschunadas (examinaziun dils contracts, contractivas, process da permissiuns per ils contracts, etc.).
- La construcziun digl indrez solar planisau duei possibilitar vinavon la pasculaziun dalla biestga. La societad dall'ovra electrica duei indemnizar la corporaziun d'Alp da Schnaus per in'eventuala perdita da raccolta muort la sminuaziun dalla pastira e la pusseivla sminuaziun dall'alpegiaziun che san sedar ord la realisaziun dil project.
- L'Axpo s'oblighescha d'electrificar durablamein ils edificis resp. igl intschess dall'Alp da Schnaus. Ella separticipescha cun pauschal maximalmein CHF 30'000.00 vid ils cuosts eventuels da realisaziun.
- L'Axpo surpren ils cuosts per in eventual slargiamet dallas vias d'access tier l'Alp da Schnaus sche quei ei necessari per realisar il project. Ella surpren era ils cuosts da manteniment e reparatura dallas vias d'access suenter la finiziun dallas lavurs sil plazzal.
- El cass che l'installaziun digl indrez fotovoltaic caschuna ina reducziun dil provediment d'aua tier l'Alp da Schnaus vegnan las ovras electricas a tschaffar ina nova fontauna e colligiar quella cun il provediment d'aua per cumpensar la reducziun.

6. Remarcas finalas

El rom digl express solar ein vegni intercuretgs divers loghens sin igl intschess dalla vischnaunca Ilanz/Glion. L'Axpo Solutions AG ha elegiu l'Alp da Schnaus sco liug d'aulta valur pervia da sia buna exposiziun che possibilitescha in'aulta producziun d'energia solara duront il semester d'unviern. Cun ina surfatscha da rodund 20 hectaras vegn igl indrez sin l'Alp da Schnaus ad esser ina dallas pintgas ovras solaras (per cumparegliar: il project approbaus dil pievel «ScuoSolar» drova ina surfatscha da 70 hectaras). Igl indrez vegn a s'adattar al territori che consista per part d'ual ed el vegn ad esser veseivels mo naven da paucs puncts

ellas fracziuns dalla vischnaunca Ilanz/Glion. Cun la lubientscha e la realisaziun dil project sa la vischnaunca Ilanz/Glion generar el futur entradas che gidan da migliorar la situaziun finanziaria dalla vischnaunca. Las entradas ord las indemniziuns vegnan pagadas en in fonds ligiont, il qual sustegn projects el sector dalla giuventetgna/famiglia sco era projects en connex cun energias regenerablas e durabels.

7. Recumandaziun dil parlament communal

Tenor art. 31 al. 1 lit. e dalla costituziun communal schai quella fatschenta ella cumpetenza dalla cuminonza da votantas e votants all'urna.

Il parlament communal ha tractau il messadi dalla suprastanza communal a caschun dalla sesida dils 25 d'october 2023 e deliberau la fatschenta cun 17 encunter 5 vuschs ed in'abstenziun per mauns dalla votaziun all'urna.

Auter che la suprastanza communal ei il parlament communal digl avis ch'il fonds ligiau ad in intent specific duei sper la finanziaziun da projects el sector dalla giuventegna/famiglia ed el sector dallas energias regenerablas e projects durabels era survir all'agricultura ed all'alpicultura, etc. (negina enumeraziun definitiva) e che l'utilisaziun vegn mintgamai fixada igl onn suandont el preventiv.

8. Proposta

Sin fundament dallas explicaziuns precedentas fa il parlament communal la suandonta proposta per mauns dalla cuminonza da votantas e votants all'urna:

- Approbaziun dil project dall'Axpo Solutions AG e consentiment dil dretg per diever special per la construcziun d'in implont fotovoltaic grond (incl. reit d'electricitad) sin l'Alp da Schnaus.

Parlament communal Ilanz/Glion